

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nový protikuřácký zákon zpřísnil povinnosti pro provozovatele eshopů s tabákovými výrobky, tabákovými potřebami a elektronickými cigaretami

Poslední květnový den vstoupil v účinnost zákon č. [65/2017](#) Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (tzv. protikuřácký zákon), který nahradil stávající zákon č. [379/2005](#) Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. Den účinnosti nebyl vybrán náhodně – 31. květen je od roku 1988 každoročně vyhlášen Světovou zdravotnickou organizací jako Světový den bez tabáku. V následujícím textu budou blíže rozebrány povinnosti prodejců - provozovatelů eshopů s tabákovými výrobky, které tento zákon přinesl.

Ministerstvo zdravotnictví jako zpracovatel návrhu zákona č. [65/2017](#) Sb. uvádí, že jeho hlavním cílem je posílení ochrany před škodami způsobenými návykovými látkami, zejména co se týče ochrany veřejného zdraví dětí a mladistvých. Jedním z ustanovení, která mají sloužit k dosažení tohoto cíle, je právě zpřísnění prodeje tabákových výrobků, tabákových potřeb a elektronických cigaret prostřednictvím prostředku komunikace na dálku.

Dřívější právní úprava

Již zákon č. [379/2005](#) Sb. reguloval prodej tabákových výrobků, tabákových potřeb a elektronických cigaret nezletilým prostřednictvím zásilkového prodeje, když v § 4 stanovil, že takový zásilkový prodej, případně další formy prodeje (jako je například prodej prostřednictvím aukčního systému na internetu [1]), při kterém není možno ověřit věk kupujícího, je zakázán [2]. Prodejce, který tento zákaz porušil, se pak dopustil správního deliktu, za který bylo možné uložit pokutu ve výši až 50.000,- Kč a zákaz činnosti až na dobu 2 let. Kontrola dodržování povinností spojených s prodejem těchto výrobků prostřednictvím zásilkového prodeje nebyla (jak by se dalo očekávat) svěřena do kompetence České obchodní inspekce, ale do kompetence obcí v přenesené působnosti, obecní policie a Policie ČR. V praxi tyto orgány ale kontrolu neprováděly, většina eshopů se proto se zaváděním systému kontroly zletilosti při prodeji tabákových výrobků, tabákových potřeb a elektronických cigaret příliš netrápila.

Povinnosti prodejců dle nové právní úpravy

Nový protikuřácký zákon značně reguluje možnosti prodeje tabákových výrobků, tabákových potřeb, bylinných výrobků určených ke kouření a elektronických cigaret online. V první řadě je nutné zdůraznit, že zatímco zákaz v § 4 zákona č. [379/2005](#) Sb. se týkal zásilkového prodeje, případně dalších forem prodeje, při kterých nelze ověřit věk kupujícího (bez jejich další specifikace), § 5 zákona č. [65/2017](#) Sb. nově upravuje pouze možnost prodeje tabákových výrobků, kuřáckých pomůcek, bylinných výrobků určených ke kouření a elektronických cigaret „*prostřednictvím prostředku komunikace na dálku*“. *Dle důvodové zprávy k zákonu se „může jednat o prodej zejména prostřednictvím sítě a služeb elektronických komunikací (internet, mobilní aplikace mobilního*

telefonu“[3].

Dle § 6 odst. 1 zákona je nově možné prostřednictvím prostředku komunikace na dálku tyto produkty prodávat pouze, pokud je vyloučen jejich prodej osobám mladším 18 let. Za tímto účelem musí být prodejce vybaven takovým počítačovým systémem, který elektronicky jednoznačně ověří věk spotřebitele (že spotřebitel není mladší 18 let), a to již v okamžiku prodeje (tzv. *systém ověřování věku*). Dle důvodové zprávy [3] se může jednat například o ověření podle identifikačních údajů uvedených v občanském průkazu, případně mohou prodejci využívat systému mojeID [4]. Systém, který již za účinnosti zákona č. [379/2005](#) Sb. využívali někteří prodejci, kdy kupující vyplní čestné prohlášení o věku bez jeho náležitého ověření, navrhovatelé zákona považují za nedostatečný.

§ 6 odst. 2 zákona prodejcem tabákových výrobků, kuřáckých pomůcek, bylinných výrobků určených ke kouření a elektronických cigaret prostřednictvím prostředku komunikace na dálku stanovuje povinnost před prodejem těchto výrobků spotřebitele informovat o zákazu prodeje osobám mladším 18 let viditelným textem, a to způsobem přiměřeným možnostem prostředku komunikace na dálku. Dle důvodové zprávy [3] by se mělo (pokud možno) jednat o informování „*v rozsahu celé šíře a výšky zobrazovacího prostoru prohlížeče nebo aplikace*“.

Prodejci jsou dle § 6 odst. 3 zákona taktéž povinni v místě nabídky prodeje těchto výrobků uvést své jméno, adresu sídla a identifikační číslo osoby. Důvodová zpráva [3] pamatuje i na situaci, kdy prodej probíhá formou anonymního inzerátu na inzertním webovém serveru – pokud dojde v souvislosti s prodejem k porušení výše uvedených povinností, odpovědnost by měl nést poskytovatel inzertní služby [5].

Za účelem zefektivnění kontroly a vymahatelnosti uvedených povinností zákon v § 6 odst. 4 až 6 stanovuje prodejcem několik dalších povinností. Nově je prodejce povinen písemně oznámit Ministerstvu zdravotnictví následující údaje o systému ověřování věku a jeho fungování: 1. identifikační číslo osoby prodejce, 2. adresu internetové stránky používanou k prodeji prostřednictvím prostředku komunikace na dálku, 3. popis systému ověřování věku a zajištění jeho fungování, a 4. seznam členských států Evropské unie a smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru, kde se nacházejí potenciální spotřebitelé, jde-li o přeshraniční prodej. Lhůta k oznámení se pak liší dle toho, zda se jedná o přeshraniční prodej tabákových výrobků a elektronických cigaret, které lze použít pro užívání výparů obsahujících nikotin (do 5 dnů ode dne obdržení potvrzení o registraci podle zákona o potravinách a tabákových výrobcích [6]), nebo o prodej tabákových výrobků a elektronických cigaret na území České republiky a prodej kuřáckých pomůcek a bylinných výrobků určených ke kouření (do 15 dnů před zahájením prodeje). Ministerstvu zdravotnictví pak je třeba hlásit také každou změnu těchto údajů, a to do 30 dnů ode dne, kdy ke změně došlo. Ministerstvo zdravotnictví tak je orgánem, který shromažďuje informace od prodejců a na vyžádání je poskytne příslušným orgánům pověřeným kontrolou nebo dohledem nad dodržováním povinnosti zavést systém ověřování věku a vyloučit tak prodej uvedených výrobků osobám mladším 18 let (§ 6 odst. 6 zákona).

V neposlední řadě nový protikuřácký zákon posiluje ochranu kupujícího zákazem osobní údaje spotřebitele získané v souvislosti s takovým prodejem použít pro jiné účely než pro danou koupi či tyto údaje dokonce předat jiné osobě (§ 6 odst. 7 zákona).

Kontrola dodržování povinností a sankce

Jak již bylo zmíněno, kontrola dodržování povinností spojených s prodejem tabákových výrobků, tabákových potřeb a elektronických cigaret online byla dříve svěřena do kompetence obcí, obecní policie a Policie ČR. V tomto ohledu dochází v souvislosti s novou právní úpravou k zásadnímu

posunu. Kontrolu dodržování výše uvedených povinností nyní vykonávají nejen obce v přenesené působnosti, ale nově také Česká obchodní inspekce. Při kontrole dodržování povinností zavést systém ověření věku a ověřování věku provádět (§ 6 odst. 1 zákona) je Česká obchodní inspekce oprávněna provádět kontrolní nákupy prostřednictvím osob mladších 18 let. Kontrolu povinností dle § 6 odst. 1 až 5 (tj. s výjimkou povinností týkajících se ochrany osobních údajů), pokud jde o tabákové výrobky, provádí také Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Zjistí-li některý z těchto kontrolních orgánů porušení povinnosti zavést systém ověření věku a ověřování věku provádět (§ 6 odst. 1 nebo 3 zákona) nebo povinnosti uvést v místě nabídky prodeje těchto výrobků své jméno, adresu sídla a identifikační číslo (§ 6 odst. 3 zákona), bezodkladně to sdělí správci spotřební daně.

Orgány Celní správy České republiky a orgány Finanční správy České republiky jsou dalšími orgány, které se podílejí na dohledu nad dodržováním povinností týkajících se prodeje tabákových výrobků, kuřáckých pomůcek, bylinných výrobků určených ke kouření a elektronických cigaret prostřednictvím prostředku komunikace na dálku. Pokud příslušný orgán Celní správy České republiky jako správce spotřební daně zjistí, že mohlo dojít k porušení některé z výše uvedených povinností, postupuje podle daňového řádu [7]. V případě, že orgán Celní správy České republiky nebo orgán Finanční správy České republiky v rámci své jiné působnosti (např. při daňové kontrole týkající se dodržování povinností dle zákona o spotřebních daních [8]), pojme podezření, že došlo k porušení některé z těchto povinností, prověří tuto skutečnost postupem dle daňového řádu [7] a také ji bezodkladně sdělí správci spotřební daně.

Kontrolní kompetence Policie ČR byla v novém zákonu zachována. Ač tak zákon výslovně nestanovuje, kontrolu dodržování povinností týkajících se ochrany osobních údajů kupujících (§ 6 odst. 7 zákona) provádí kromě výše uvedených subjektů také Úřad pro ochranu osobních údajů.

Nesplnění některé z výše uvedených povinností na straně prodejce spadá pod správní delikt dle § 36 odst. 1 písm. i), za který lze uložit pokutu ve výši až 800.000,- Kč [9]. Souběžně lze také prodejci uložit zákaz činnosti na dobu až 2 let. Odpovědnost prodejce je však limitována prekluzivními lhůtami pro řízení o takovém správním deliktu - musí o něm být zahájeno řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm správní orgán dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán. Poté odpovědnost prodejce za správní delikt zaniká.

Závěr

Nový protikuřácký zákon pro prodejce - provozovatele eshopů s tabákovými výrobky, tabákovými potřebami a elektronickými cigaretami nepřinesl přímo revoluční změny, když povinnost ověřit věk kupujícího při prodeji tabákových výrobků, tabákových potřeb a elektronických cigaret platí již více než 7 let. Nicméně na tyto prodejce klade mnohem větší požadavky, co se týče samotného praktického zajištění kontroly věku kupujícího. Také již nadále neplatí, že se prodejci mohou dodržování této povinnosti snadno vyhnout, neboť nový zákon za účelem efektivnější kontroly rozšiřuje nejen katalog souvisejících povinností, ale i kontrolních orgánů a jejich kompetencí. Tvoří tak homogenní systém, kterým by měl zajistit, aby již nedocházelo k prodeji těchto produktů osobám mladším 18 let. Prodejci tabákových výrobků, kuřáckých pomůcek, bylinných výrobků určených ke kouření a elektronických cigaret prostřednictvím prostředku komunikace na dálku byli povinni přizpůsobit svoji činnost stanoveným podmínkám do 90 dnů ode dne účinnosti nového zákona, na efekt nové právní úpravy v praxi si však budeme ještě muset chvíli počkat.

Mgr. et Mgr. Bc. Silvie Štaňko,
doktorandka Právnické fakulty Univerzity Karlovy

-
- [1] VETEŠNÍK, Pavel. *Ochrana před škodlivými vlivy tabáku, alkoholu a návykových látek: komentář*. V Praze: C. H. Beck, 2011. Beckovy malé komentáře. ISBN 978-80-7400-399-8. s. 14.
- [2] Zákaz byl do zákona vložen zákonem č. [305/2009](#) Sb., kterým se mění zákon č. [379/2005](#) Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. 7. 2010.
- [3] Důvodová zpráva k zákonu č. [65/2017](#) Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek [online]. [cit. 2017-05-09]. Dostupné dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).
- [4] Dostupné dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).
- [5] Dle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. [480/2004](#) Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, poskytovatel služby, jež spočívá v ukládání informací poskytnutých uživatelem, odpovídá za obsah informací uložených na žádost uživatele, dozvěděl-li se prokazatelně o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně neučinil veškeré kroky, které lze po něm požadovat, k odstranění nebo znepřístupnění takovýchto informací.
- [6] Zákon č. [110/1997](#) Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů
- [7] Zákon č. [280/2009](#) Sb., daňový řád
- [8] Zákon č. [353/2003](#) Sb., o spotřebních daních
- [9] Pokutu od prodejce vybírá orgán, který ji uložil, a stává se příjmem rozpočtu, ze kterého je hrazena činnost tohoto orgánu.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)